

Whiskyresan 13 – 14 januari 2018

Väder: Kärvt vinterväder kan man säga kännetecknade hela helgen. Gråmulet, -3 - +1 °C och frisk SO vind (6–9 m/s) med lite mer i vindbyarna. Speciellt kände vi av vinden vid Vombsjöns väststrand och vid Yngsjö kapell

Lokaler: 13/1 Krankesjön (Silvåkratornet) med morgonfika (K), Vombsjön väster med våtmark (V), Havgårdskröken med mitt på dagen fika (HK), Börringe (åtel Bisbjär) (B) samt Börringe våtmark (BV) -. 14/1 Fyledalen (F), Vitemölla hamn (VH) med årets första semla samt Yngsjö kapell (YK) – 14.15. (ER) = längs vägen

Vi som var med: Anders & Eva, Roger J, Ola B, Bo H, Per-Axel O, Jan B, Göran C, Olle B, Ann-Louise B, Per & Carina, Per & Anette, Johan S, Gustaf A, Christer W, Anders L, Per-Stefan H, Per-Sture L och Peter S.

Övrigt: Whiskyresa nr 18 blev även den en resa med lyckat resultat. Det vill säga, vi skådade mycket fågel med flera mycket fina obsar, fick kämpa med vintervädret, whiskyn var bra liksom maten på lördagskvällen, gemenskapen tog stor plats och tempot blev ”lagom”. Vi samlades som vanligt på stora parkeringen vid Huseby. Några satt och njöt av denna härliga parkering i mer än 20 minuter, vilka lyllostar, medan undertecknad dundrade in med bussen på nämnda parkering vid 06:29:38. Efter kort överläggning tog vi sikte på Silvåkratornet vid Krankesjön. Göran informerades om våra planer och på vägen ner hörde Anders B av sig om vårt mål. Den bilen startade en timme senare från stan än vi från Huseby, som ju för övrigt var ett okänt slott i ”På spåret” kvällen före.

Framme vid vårt mål strax före 08:00 och ut åkte ryggsäckar och tubkikare. Lite väl häftigt då någon vände hallonsåsen till efterrätten på sidan utan att vidta nödvändiga åtgärder och resa den upp igen. Där låg den goda hallonsåsen och sipprade ut ända tills vi skådat färdigt. Turligt nog var skålen ganska tät så det fanns kvar en del sås till desserten. Fikat avnjöts med alltmer vitnande händer och blev en snabb affär. En sparvhök sprutade ut ur en vilt flyende flock med småfåglar mitt i fiket. Därefter skådning från tornet och gömslet ute i vassen. Själv valde jag sistnämnda och vi var några som fick väldigt fina obsar på provianterande skäggmesar i vassen precis bredvid tornet. Vid gömslet satt också en vacker varfågel och spanade efter byte i vassen. Johan hörde en gransångare borta vid tornet. Ute på vattenytan hittade vi mängder av knölsvanar, brunänder, vigg och sothöns. En duvhök drog över sjön till vissas stora förtjusning.

Nästa mål blev Vombsjöns västra sida, en svartnäbbad islom rapporterades härifrån förra helgen och vi tänkte ge den en chans. Här bet vinden och vågorna på sjön var alldeles för höga för lomspaning. Bättre då på andra sidan om vägen vid fågeltornet ut mot den välfyllda våtmarken, både av vatten och fåglar. Välfyllt med grågäss och bläsänder. Minst 4 havsörnar lekte i vinden och på andra sidan om buskridån hittade Johan mindre sångsvan. När vi tröttnat på den pinande vinden så vände vi kosan mot Börringeområdet där en större skrikörn rapporterats flitigt under början på veckan. Vägen bar genom Veberöd upp över Stenberget på Romelåsen ner till Skurup och E65:an. Så småningom efter en del snirklande, för att komma bort från E 65:an, stannade vi i Havgårdskröken.

Här är det plats för ett större antal bilar men Johans bil åkte till Börringe och åtelplatsen där skrikörnen setts föregående helg. Vi andra spanade på framförallt fjällvråkar, ormvråkar, röda glador samt havsörnar medan dagens andra fika intogs. Precis när fiket skulle inledas så såg vi hur en grå BMW bröt sig ut ur ledet och tog sikte på Silvåkratornet och den därstädes kvardröjande fikaryggsäcken. De kvarvarande lät sig väl smaka av den medtagna fikan innan Johan ringde från andra sidan kullen. Där hade de hittat en brun glada vid åteln tillsammans med alla de andra röda gladorna. Vi fick därför packa in oss i våra bilar och ta oss bort till den lilla parkeringen. Jag kände att jag var tvungen att köra upp bussen ordentligt om alla skulle komma in. Åkern var dock förrädiskt mjuk och jag kände hur framhjulen sjönk ner, Inte längre här tack!

Efter lite ruscher och spanande så kunde vi andra också få se den bruna. Mattias Ullman dök upp och ville slänga ett getöga på nykomlingen. Han var nog inte helt nöjd med att ett gäng från Växjö upptäckt den här individen på hans hemmaplan. Det var mer än 20 röda glador och flera ormvråkar och havsörnar kring åtelplatsen. Det började mörkna och vi styrde kosan mot dagens sista lokal, Börringe våtmark. Först var vi dock tvungna att putta upp bussen från leran den satt fast i, men med 15 starka karlars hjälp gick det bra. I våtmarken var det gott om änder och sothöns bl.a. kunde vi observera snatteränder. Föraren av en grå BMW kunde kvittera ut sin kvarglömda tubkikare mot beskrivning. Dags för proviantering i Tomelilla. Vid Benestad flög två turkduvor över vägen. COOP Extra erbjöd det vi ville handla och före 17.00 hade alla bilar anlänt till vandrarhemmet och påbörjat inkvarteringen. Även den siste att ansluta till gruppen, Roger, var nu på plats. Peter hade bryggt en egen Fågel IPA till mångas förtjusning. Köket ockuperades av idogt arbetande gratängfixare, men vi lyckades också att få den kreolska grytan på värmning på spisen. Även whiskygrädden till efterrätten kunde piskas och en del ny hallonsås tillredas.

Kvällens första två whisky, en Lowland och en Speyside avnjöts till de flestas stora förtjusning. Huvudrätten var en kreolsk gryta som Christer ansvarat för och till denna serverades flera rotsaksgratänger som Olle och Göran gjort. Tystnaden var stor, endast ett belåtet smackande hördes då och då under denna måltid. Whisky nr 3 och 4 var en Western Highland samt en Southern Highland, lite mer smakrika än de två första. Desserten var en skotsk klassiker – Cranachan. Avslutningsvis whisky nr 5 och 6 som båda var rökiga och typiska representanter för regionen Islands.

Avfärd på **söndagen** vid 09.57 till Fyledalen. Här var det precis som förra året osedvanligt lugnt på fågelfronten, talrikare var antalet besökande fågelskådare. Vi fick några fina obsar på havsörnar som passerade snällt alldeles framför oss, både gamla och unga fåglar. På slänten på motsatta sidan rörde sig en grupp vildsvin. Det var väl det som hände förutom en del nya tättingar på artlistan. Kosan ställdes nu mot hamnen i Vitemölla. På vägen dit rullade bussen in i Tomelilla och handlade 19 semlor på konditori Reimans Bröd, där har vi provianterat semlor en gång förut. Semlorna var lite billigare i år, endast 25 kr mot 27–28 kr åren före. Väl framme i hamnen så möttes vi av beskedet att fåglarna låg långt ut, nya för artlistan var sjöorre, alfågel och skäggdopping. Därefter ville alla fika och njuta av årets första semla, en tradition som är nästan lika lång som whiskyresan! Semlorna var goda med osedvanligt mycket florsocker på locken, nästan lika mycket som man får på pannkakorna i Holland! Innan vi lämnade så kom en svarthakedopping flygande söderut på bra observstånd.

Här tackade Göran och Belfrages bil för sig och tog sikte på respektive Malmö och Växjö. Per & Anette skulle stanna en dag till på vandrarhemmet och tog sikte på detta mål. Övriga ställde kosan mot Yngsjö kapell där en brun glada varit synlig under flera veckor. Först spanade vi av en flock med sädgäss där vi även kunde upptäcka minst 5 spetsbergsgäss. Från parkeringsfickan alldeles före Yngsjö kapell kunde vi observera en mängd med glador, ormvråkar och kråkfågel. Snart dök de första örarna också upp, havsörnar. Den bruna gladan kom flygande snett mot oss över fältet och landade på bekvämt observstånd rakt utanför vår position. Plötsligt flög alla fåglarna upp och Per-Sture upptäckte orsaken, en ung kungsörn. Den satte sig och försvann innan alla fått se den. Men efter en stund hade den dykt upp igen och satt nu på en gren på en lägre björk. Nu fick alla tillfälle att studera den och givetvis också den bruna gladan som satt kvar på åkern framför oss. Per-Stefan pep ut gladan och kungsörnen och fick strax samtal från två frustrerade skådare. De hade stått vid Yngsjö kapell i 4,5 timme utan att se något och hade åkt för bara en stund sedan norrut. De hann dock tillbaks i tid för att kunna se både gladan och kungsörnen.

Dagens gråhet fördjupades medan vi stod där och det kändes som att det var dags för hemfärd. Ljuset började verkligen tryta och vinden var påfallande kall där vi stod. Vi i bussen hann med ett stopp på macken i Knislinge innan vi rullade in i Växjö strax före 17.00. Lagom till Sportspegeln kunde jag sätta mig ner framför TV:n med den färdiglagade kvällsmaten.

Stort tack till *Peter* som ordnar glasen till vår provning samt också bryggt Fågel-IPA:n ”Fängsjön” till allas vår förnöjelse. Även stort tack till *Christer, Göran* och *Olle* som ansvarade för huvudrätten.

Nedan följer **artlistan över observerade fåglar**. Nya arter för whiskyresan blev *brun glada*, som vi såg med 2 ex, samt även *taltrast*. *Skäggmes* och *gransångare* har vi bara sett en gång tidigare och *mindre sångsvan* två gånger tidigare.

Artlista Σ 79 arter

01. Knölsvan	PNC	41. Gråtrut	PNC
02. Mindre sångsvan	V	42. Tamduva	
03. Sångsvan	YK	43. Ringduva	BV, VH
04. Sädgås	YK	44. Turkduva	ER
05. Spetsbergsgås	≥5 YK	45. Kattuggla	
06. Bläsgås	K, YK	46. Spillkråka	hörd F
07. Grågås	K, B	47. Större hackspett	K, F
08. Kanadagås	ER	48. Gärdsmyg	F
09. Vitkindad gås 1000-tals	K, V, YK	49. Rödhake	
10. Bläsand	V	50. Koltrast	PNC
11. Snatterand	BV	51. Björktrast	PNC
12. Kricka	V	52. Taltrast	
13. Gräsand	PNC	53. Gransångare	1 hörd K
14. Stjärtand		54. Kungsfågel	
15. Brunand	K	55. Skäggmes	≥7 K
16. Vigg	K	56. Stjärtmes	
17. Alfågel	VH	57. Entita	K
18. Sjöorre	VH	58. Svartmes	hörd F
19. Knipa	K	59. Blåmes	PNC
20. Salskrake		60. Talgoxe	PNC
21. Småskrake		61. Nötväcka	K, F
22. Storskrake	K	62. Trädkrypare	
23. Skäggdopping	VH	63. Varfågel	1 ex K
24. Svarthakedopping	VH	64. Skata	
25. Storskarv	PNC	65. Kaja	
26. Gråhäger	PNC	66. Råka	
27. Brun Glada	1 B, 1 YK	67. Kråka	
28. Röd glada	PNC	68. Korp	
29. Havsörn	PNC	69. Stare	
30. Blå kärrhök		70. Pilfink	
31. Duvhök	1 K	71. Bofink	ER
32. Sparvhök	1 K	72. Bergfink	F
33. Ormvråk	PNC	73. Grönfink	
34. Fjällvråk	2 HK	74. Steglits	F
35. Kungsörn	1 YK	75. Grönsiska	
36. Tornfalk	1 YK	76. Gråsiska	
37. Sothöna	K, BV	77. Mindre korsnäbb	1 HK
38. Tofsvipa		78. Domherre	
39. Skrattmåå	PNC	79. Stenknäck	
40. Fiskmåå	PNC		

Lite om whiskyn

Ett tema för vår provning kan ju sägas vara gamla destillerier. Vi provade whisky från tre destillerier grundade på 1700-talet. Det finns i dag endast nio aktiva destillerier som grundades på 1700-talet (Glenturret 1775, Bowmore 1779, Strathisla 1786, Balblair 1790, Oban 1794, Glen Garioch 1797, Blair Athol 1798, Highland Park 1798 och Tobermory 1798). Det är ju kul att konstatera att vi nu har provat 7 av dessa. Vi provade också det i drift äldsta Lowland destilleriet. Talisker grundades 1830 medan ungdomen i skaran är Aultmore som grundades 1896.

Whisky nr 1 var en Lowland från *Bladnoch*. Det grundades 1817 och är alltså det äldsta destilleriet från Lowland som är aktivt. Fortfarande går det att få tag på whisky från Littlemill, Rosebank och Sankt Magdalene, som alla är 1700-tals destillerier, men numera nedlagda. Bladnoch är ett destilleri som varit ur produktion under ganska långa perioder. Det lades i malpåse 1993 och startade producera i december 2000 med nya ägare. 2009 var det dock dags för malpåse igen och produktionen med ännu en ny ägare startade inte förrän sommaren 2017. Nu ser framtiden förhoppningsvis bättre ut, men det kommer givetvis att vara svårt att få tag på whisky från Bladnoch under ganska många år framöver p g a de många åren utan produktion. Destilleriets nya ägare har investerat i ny utrustning på destilleriet och satsar framåt med bl. a. produktion av även rökig whisky periodvis under produktionsåret. Den whisky vi provade var buteljerad av den oberoende buteljeraren Wemyss och var från 1990. Alkoholstyrkan är på 46 % och 222 flaskor buteljerades 2016. Den går fortfarande att beställa på Systembolaget och har nummer 85 411 och priset är 1 652 kr. I mitt tycke en ganska typisk Lowland, mycket fruktig, här med mandeltoner, lite tutti-frutti, bra sötma och lätt textur. Poäng 8!

Whisky nr 2 var alltså en Speyside, *Aultmore* 18y, ett ungdomligt destilleri i det här sammanhanget. Destilleriet grundades av Alexander Edward och startade produktion 1896. I dag är det en ganska ointressant fabriksbyggnad då det helt byggdes om på 1970-talet. Destilleriet tar inte emot besökare och tillhör gruppen Dewar som ägs av Bacardigruppen. De lanserar helt nya destilleritappningar av de fem maltdestillerierna (Aultmore, Craigellachie, Deveron, Royal Brackla samt Aberfeldy). För Aultmore innebär det en 12-åring, som finns på Systembolagets beställningssortiment, plus flera buteljeringar för Tax-free. 18-åringen släpps 2015 och finns att köpa på flygplatser för 135 pund. I mitt tycke en utmärkt Speyside med gräs och blommor i duften, fruktig smak (mandarin kanske), intensiv sötma (ljunghonung) som ligger kvar i munnen tillsammans med frukt, klart mer oljig textur än ettan. Poäng 8,5!! på gränsen till nia.

Whisky nr 3 kommer från *Oban*, ett Western Highland destilleri grundat 1794. Det tillhör den stora whiskyjätten Diageo och har ingått i deras serie Classic Malts från starten 1988 som en 14-årig buteljering. Det är efter Royal Lochnagar Diageos minsta destilleri och kommer inte heller att bli större p g a dess läge mitt inne i staden Oban. Whiskyn vi drack var en Limited Distillery Bottling som endast går att köpa på destilleriet. Alkoholstyrkan är 48 % och endast 6 000 flaskor finns tillgängliga till ett pris av 100 pund. Whiskyn har lagrats på flera olika typer av fat, om jag minns rätt bourbon, två olika sherryfat samt extra kolade fat som slutlagring. En i mitt tycke mycket smakrik Oban med stor komplexitet. Ganska torr (lite rök) och viss sälta, behagliga kaffetoner mörk choklad kanske lite apelsinskal (bitter smak) i eftersmaken. Poäng stark nia, 9! Mycket intressant.

Whisky nr 4 kommer från Skottlands i dag äldsta destilleri *Glenturret* grundat 1775. Littlemill grundat 1772 hade varit äldst om det varit i drift, men det går ju fortfarande att köpa whisky från destilleriet. Glenturret kallas också för Home of Famous Grouse och är en av basmalterna i denna blend. Det är ett litet destilleri med ett mycket välbesökt besökscentrum då det ligger nära Glasgow. Det är ett av Edringtongruppens många flaggskepp. Whiskyn vi drack var en Distillery Exclusive, en tappning som bara fanns att köpa på destilleriet. Den

kallades "Towser" efter destillerikatten som dog 1987 och som har rekordet som den störste musfångaren i Guinness World of Records. Whiskyn är Cask Strength (60,2 %) och kostade 85 pund. Det var flaska 478 av cirka 600 beräknade från fatet som vi drack och den var naturligtvis inte kylfiltrerad. Mörk choklad och fruktaka i doften, mycket pomerans i den balanserade sötman, torkade frukter, oljig textur, lång eftersmak, balanserad sherrykaraktär. Poäng 9,5! En förträfflig whisky som man skulle haft mer av.

Whisky nr 5 är en *Talisker "Port Ruighe"*, destilleriets portvinslagrade buteljering. Alkoholstyrkan är 45,8 % och den kan beställas på Systembolaget som nr 85 472 till priset av 499 kr. Talisker har länge varit det enda destilleriet på Isle of Skye men i dag finns också det nyöppnade Torabhaig. Talisker tillhör Diageo och var också en av de ursprungliga sex Classic Malts 1988 som en 10-årig buteljering. Talisker är Diageos mest besökta destilleri trots att det ligger så avlägset. En intressant whisky som har en lite nedtonad destillerikaraktär gentemot 10-åringen. Mjuk och välsmakande, tydlig rök i doften och i eftersmaken, inte så pepprig som 10-åringen men mer välbalanserad än denna. Den dämpade röken gör att den kanske passar fler brukare. Poäng 8,5?

Whisky nr 6 kommer från *Highland Park* och ingår i deras serie "Fem Hörnstenar". Den kallas "Shiel" efter spaden som används för att vända på malten. Den är gjord på endast egen mältad malt. I de vanliga Highland Park buteljeringarna utgör den egna malten endast 15 - 20 % och resten kommer från ett större mälteri. Alkoholstyrkan är 48.1 % och buteljeringen säljs endast till medlemmar i "Inner Circle" för 75 pund där den lottades ut. Det producerades endast 1 200 flaskor totalt. Highland Park är också ett 1700-tals destilleri grundat av vikingaättlingen Magnus Eunson. Det tillhör Edringtongruppen som också äger Macallan, Glenrothes och Glenturret. Highland Park ligger på Orkneyöarna och är Skottlands nordligaste destilleri om man bortser från ett tveksamt projekt på Shetlandsöarna. På Orkney ligger också ett andra destilleri Scapa och båda tillhör regionen Islands. Den egna malten skulle ge lite extra rök åt whiskyn och det stämde bra jämfört med en vanlig HP. På doften torr rök lite askfat och kanske eucalyptus, bourbonfaten ger lite annan karaktär på whiskyn med dämpade vaniljtoner, torr rök kanske med blyertstoner, eftersmaken är torr, kall rök. En intressant HP, en av de bättre på länge. Poäng 8,5!

